

ניסן

רוב החדש בקדושה" – אין אומרים תחנון כל חדש ניסן).

וצריך להבין:

אע"פ שכל עניני (וסיפורי) התורה הם נצחיים, מ"מ, לא מצינו שיתקנו בסדר התפלה (וכיו"ב) זכר לדורות על כל מאורע שכתורה, כ"א רק בענינים מסויי-מים – שהם ענינים כלליים ויסודיים, כמו "זכר ליציאת מצרים": "זכר למקדש" וכיו"ב [וגם בנוגע ל"מקדש" אין עושים זכר לכל העבודות שנעשו ב-מקדש (אפילו עבודות שנעשו הרבה פעמים):

ומדוע עושים זכר לדורות לקרבנות הנשיאים לחנוכת המזבח – שהיו (א) חד פעמיים, (ב) במשכן (היינו, שקדם בזמן לא רק לגלותנו זה האחרון, אלא גם ל-מקדש שני, גלות בבל ולמקדש ראשון)?

ובזה גופא – זכר כפול: (א) אמירת פרשת הנשיא, (ב) אי אמירת תחנון (ועד למשך חדש שלם)?

(6) ש"ע אדה"ז שם. מבי לטור שם. מג"א א"ח שם ס"ג.

(7) ראה תניא רפ"ז.

(8) להעיר מרמב"ם ה"ל מעשה הקרבנות ס"ב. (9) נוסף על זכר לזה בימי חנוכה עיי קריאת פ' הנשיאים בציבור (משנה מגילה ל, ב ובפרש"י. וראה לקו"ש חכ"ה ס"ע 378 ואילך. וש"ג) – זכר שונה לגמרי – כדמוכח גם מזה שביום הח' קורים מנשיא הח' ועד גמירא.

(10) גם לא ביום השבת – בנוגע לאב הרחמים וצדקתן צדק (מג"א א"ח סרצ"ב ס"ג. ש"ע אדה"ז שם ס"ח. סידור אדה"ז במקומו).

(11) וי"ל שיש בזה גם ענין חיובי – כי בימים

א. מר"ח ניסן עד י"ב בו, נוהגין לקרות פ' הנשיא שהקריב בו ביום"י. ו- מטעם זה נוהגין שאין אומרים תחנון בימים אלו, מפני ש"בא"י בניסן (יום הקמת המשכן במדבר) התחילו הנשיאים להקריב את קרבניהם לחנוכת המזבח נשיא א' ליום; עד י"ג בניסן וכל נשיא ביום שהקריב קרבנו ה"י יו"ט שלו" (ומ- כיון שביחד עם ימי הפסח שלאח"ז, יצא

(1) ש"ע אדה"ז א"ח סתכ"ט ס"ז. מש"ה מ"פ פסחים קמ, ב. וראה גם ליקוטי עמק ברכה להש"ה ס"ג. א"ל רבה א"ח סתכ"ט ס"ז. א"ל זוטא שם סק"ד. באה"ט שם ס"ז. חק יעקב שם סק"י. סידור ר"ע דיני ניסן ס"ז. ועוד.

וביום י"ג ניסן אומרים הפרשה דזאת חנוכת המזבח עד כן עשה את המנורה (סידור תורה אור וסידור תהלת ה'. ועוד), שהוא נגד שבת לוי (ש"ע אדה"ז וליקוטי עמק ברכה שם). וראה שיחת י"ג ניסן תשמ"ה. ועוד.

(2) טו"ש"ע א"ח סתכ"ט ס"ב. ש"ע אדה"ז שם ס"ח. וכן הוא בסידור אדה"ז (לפני, למנצח גו' יענך) בהימים שאין אומרים בהם תחנון.

ולהעיר דמ"ש שם, מנהג ספרד"י – מוכרח לומר שאינו שולל שאר בני ישראל, כי סידור אדה"ז הוא שוה לכל נפש (ראה שער הכולל ב- הקדמה), לא רק לספרדים, ובמכ"ש עבור ההולכים בדרכיו והגרים במדינתו של אדה"ז (שרובם לא היו ספרדים). אלא י"ל ש, מנהג ספרד"י בא להוסיף הדגשה מיוחדת בזה. ואכ"מ.

(3) ש"ע אדה"ז שם ס"ט. ממסכת סופרים פכ"א ה"א"ב. טור א"ח שם.

(4) פקודי מ, י"ז.

(5) נשא ז, יא.

(*) ולהעיר משער הכולל (פ"א י"א י"ח), דמשמע שמפרש, מנהג ספרד"י על הימים שנוהגים שא"א בהם תחנון.

פרט שמסיימים ה"הי רצון" באמירת "אמן" (מלשון אמת¹⁵), הנותן חיזוק מיוחד בהברכה, פועל גמר ה"נצחון"¹⁶.

ונמצא שהזכר לדורות לקרבנות ה-נשיאים, "להנכות המזבח" (שע"י אמירת פ' הנשיאים) אינו רק זכר (למאורע ש-אירע בעבר), אלא היא פעולה נצחית, ועד כדי כך - שמאירים, "כל ניצוצין קדישין וכל האורות הקדושות הכלולות בקדושת זה השבט" בפועל (כנ"ל), "לה-בין ולהשכיל בתורתך וביראתך לעשות רצונך כל ימי חיי אני וזרעי וזרע זרעי מעתה ועד עולם!"

שזהו חידוש גם לגבי עניני "זכר" שמדברי סופרים. דעם היות שכל הפעולות והתפלות כו' הבאות לשם זכר ל-דבר מסויים ("זכר ליציאת מצרים" ו-כו"ב, כנ"ל) אינן סתם זכר בעלמא, אלא שע"י זכר זה "נעשה" מעין הדבר הנזכר - מ"מ, פעולה כזו לא מצינו דוגמתה בתפלות (ועניני "זכרון") דכל השנה¹⁷.

ג. זאת ועוד - ובהקדם השאלה:

כיצד יתכן שכאו"א מישראל יאמר פרשת כאו"א מהי"ב נשיאים עם ה"הי רצון" (שיאירו עליו האורות וכו' שב-קדושת שבט זה) - והרי כל אחד מ-

ב. גם באופנו של זכר זה מצינו חידוש:

לאחרי אמירת ה"נשיא" נוהגין לומר "הי רצון"¹². וז"ל: יהי רצון מלפניך ה' אלקי ואלקי אבותי שבאם אני עבדך משבט (פלוני) שקראתי בתורתך פרשה של הנשיא היום, אזי יאירו נא עלי כל ניצוצין קדישין וכל האורות הקדושות הכלולות בקדושת זה השבט להבין ול-השכיל בתורתך וביראתך לעשות רצונך כל ימי חיי אני וזרעי וזרע זרעי מעתה ועד עולם אמן.

כלומר, כאו"א מישראל (לא רק יחידי סגולה) מתפלל אשר "יאירו נא עלי כל ניצוצין קדישין... הכלולות בקדושת זה השבט", ועוד זאת - שהארה זו לא תשאר בהעלם והסתר, אלא תשפיע על עבודתו בפועל, "להבין ולהשכיל בתור-תך וביראתך לעשות רצונך (ועוד זאת) כל ימי חיי אני (ועוד זאת) - וזרעי וזרע זרעי (ובאופן ד) מעתה ועד עולם!"

ויתירה מזו: כיון שאין מתפללין על מעשה נסים¹⁸, עכצ"ל שתפלה זו (של כאו"א מישראל) יכולה להתקיים בדרך הטבע, בחשך כפול ומכופל של זמן ה-גלות! ועוד, בכלל - תפלת ישראל מת-קיימת בפועל, ובפרט תפלה ע"י רבים, כמ"שיי "הן אל כביר ולא ימאס". וב-

15) ראה שבועות לו, א ובפרשי שם. שו"ע אדה"ז או"ח סכ"ד ס"ט. אנציקלופדי תלמודית (כרך ב) ערך אמן.

16) ראה נזיר בסופה.

17) וגם התפלות הדומות לה (כמו ה"הי רצון" לאחרי תשליך, ודהושע"ר, ולאחרי בדיקת חמץ, וה"רבנו של עולם" דספה"ע) שמתפללים על המשכות מלמעלה וכו' - אין זה בדומה כלל לבקשה זו שהוא לכל ימי חיי כו' ועד עולם! ועוד ש"יאירו נא עלי כל ניצוצין קדישין כו' הכלולות בקדושת זה השבט", ושהו יפעול בעבודת האדם בפועל - "להבין ולהשכיל בתורתך וכו'", כבפנים.

אלו שאין אמרים בהם תחנון, משמע שנמשכות או אותן המשכות וההשפעות שנמשכות בימים אחרים ע"י אמירת תחנון, כמדובר כמ"פ (ראה לקו"ש חט"ו ע" 546 ועוד).

12) מקדש מלך לוח"ג קצו, ב. ס' קב הישר פפ"ח. סידור תורה אור וסידור תהלת ה'. וראה "היום יום" א' ניסן.

13) ראה ירושלמי תענית פ"ג ה"ב. ברכות ס, א. ועוד.

14) איוב לו, ה. ברכות ח, רע"א.

וה"יהי רצון" בכל יום (אף שוודאי שהם משבט לוי²³) – "כי זה שייך לעיבור", ומצד "עיבור"²⁴ אפ"ל שייכות לכל שבט ולכל השבטים.

ועפ"ז, מכיון שכאו"א מישראל אומר פרשיות כל הנשיאים וה"יהי רצון" של כאו"א – והקב"ה ממלא בקשות אלו – הרי שבגמר אמירת הנשיאים (בי"ב ניסן) מאירים בכאו"א מישראל "כל ניצוצין קדישין וכל האורות הקדושות הכלולות" בכל שבט ושבט – שבהם נכללים כל ניצוצות הקדושה שבכל העולם כולו – שנברא "בשביל ישראל"²⁵, וכידוע²⁶ ש"יב השבטים כוללים כל אופני עבודה האפשריים²⁷ (י"ב אופנים כלליים).

ומזה מובן גודל הפעולה של אמירת הנשיאים ב"להבין ולהשכיל בתורתך וביראתך לעשות רצונך כו" – מכיון שבאה ע"י כל "ניצוצין קדישין" של כל השבטים.

ישראל הוא רק משבט אחד [כמובן מה"יהי רצון" עצמו שהוא בלשון של ספק – באם אני עבדך משבט (פלוגי) כו"¹⁸], כי יתכן שאינו משבט זה, ונמצא, שמתוך י"ב פעמים של אמירת הנשיאים, הרי כ"א מהם אומרים תפילה שאינה שייכת להמתפללי!

ועכצ"ל, שכאו"א מישראל (אפשר שיהי') כלול משאר כל ישראל (השבטים), ועד שכאו"א מישראל אפשר שיקבל האורות של כל השבטים, שאז אמירת הנשיא וה"יהי רצון" אפשר שתהי' על הוודאי – ש"יאירו נא עלי כל ניצוצין כו' וכל האורות כו' הכלולות בקדושת זה השבט כו", מכיון שאפשר הדבר¹⁹ שיש לו שייכות לכל השבטים²¹.

ועד הוראת כ"ק אדמור" (מהורש"ב) נ"ע²², שאפילו כהן ולוי יאמרו הנשיא

(18) כ"ה הנוסח במקומות שבהערה 12.

(19) ולהעיר מדעת האחרונים שאין אומרים "באם אני כו" (ראה מורה באצבע (להחיד"א) ס"ז סקצ"א. ש"ת מנחת אלעזר – הובא בדרכי חיים ושלום סתקלי"ח).

(20) ומה שאומר "שבאם אני עבדך משבט (פלוגי) כו" (אף שיש בו מכל שבט ושבט ככפנים) – ה"ז מפני שבאם כפשוטו הוא משבט פלוגי, מקבל מהאורות דשבט זה בגלוי יותר ביתר שאת ויתר עז (משאיכ"א אם הוא משבט אחר מקבל רק מעין כו').

ויש לומר, שע"י שמתפלל "שבאם אני עבדך משבט כו", ה"ז גופא מסייע לגלות שייכותו לשבט דיום זה. ולכן גם כהן או לוי מתפלל בנוסח זה כי ע"י התפלה מתגלה שייכותו לשבט פלוגי. ועצ"ע.

(21) גם שבט לוי, כמובן מזה שאומרים ב"ג ניסן הפרשה שכנגד שבט לוי (אבל להעיר שאין אומרים לאח"י ה"יהי רצון") – כי שבט לוי "נתונים נתונים המה לו מאת בני ישראל" (במדבר ג, ט), "הלויים באים תחתיהם ובשליחותם" של כל בני (פרש"י שם, ח).

(22) "היום יום" א' ניסן.

(23) ועד שהכהו מברך ברכת כהנים, והלוי יוצק מים על ידיו (ב"י לטור או"ח סקכ"ח ד"ה ורבינו סובר (ע"פ זח"ג קמו, ב). שר"ע או"ח שם ס"ז. שר"ע אדה"ז שם ס"י).

(24) ראה תניא ספ"ד.

(25) פרש"י ר"פ בראשית. וראה תניא פל"ז (מח, א).

(26) ראה פע"ח בהקדמה לשער התפלה. עמה"מ ש' עולם הבריאה פי"א בהגהה. לקו"א להה"מ סקל"ג. מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תקפ"א ואילך. שער הכולל בהקדמה. וש"נ. וראה לקו"ש חכ"ג ע' 54 הערה 14. וש"נ.

(27) ולכן "כל אחד ואחד הקריבו לפי דעתו" (כמדב"ר פי"ג, יד), וכמפורש במדרש פרטי הכוונות דכל נשיא (במדב"ר שם, ואילך. פי"ד, א"א. וראה שלי"ה שבהערה 1).

ולהעיר ממ"ש במקור חיים (לבעה"מ"ס חות יאיר) או"ח רסתכ"ט: מ"ש בשלי"ה דנכון לקרות ב"ב ימי ניסן הקרבת י"ב נשיאים. . . ול"ג גם כוונתם בהקרבתם ע"פ דרו"ל ברבה.

ד. ויש לבאר הטעם לחידוש זה שב-
קרבת הנשיאים והאמירה לזכר שלהם:

חנוכת המזבח היא היסוד וההתחלה של עבודת כל ישראל במשך כל הדורות²⁸. וכידועי דחנוכת המזבח ענינה כמו ענין החינוך, שכשם שהחינוך מעמיד את היסוד של כל עבודת המחונוך במשך כל ימי חייו²⁹, כן ע"י חנוכת המזבח הועמד היסוד לעבודת המשכן, שהיא תכלית כל עבודת האדם (ובמשך כל הדורות)³⁰ – ועשו³¹ לי מקדש ו- שכנתי בחוכם³².

ומטעם זה (א) כל השבטים השתתפו בחנוכת המזבח – כי בהם נכללים כל הסוגים (פרטיים) שבעבודת ה' (כנ"ל), (ב) הקרבנות לחנוכת המזבח הובאו ע"י הנשיאים דוקא – „כי הנשיא הוא הכלל“³³ (כל השבט שלו, ועי"ז – כל השבטים (כנ"י כולם).

ועפ"ז מובן הטעם שעושים זכר לדורות לקרבנות הנשיאים (ע"י אמירת

פ' הנשיאים ואי אמירת תחנון) – אף שההקרבה שלהם היתה חד פעמית, ולפני אלפי שנה, ובמקום זמן מסויימים – כי קרבנות הנשיאים לחנוכת המזבח הי' ענין נצחי לכל הדורות³⁴, ענין הנמשך ומשפיע בפועל בעבודת כאו"א מישראל, כולל גם בחושך כפול ומכופל דהגלות – שמאירים „כל הניצוצין כו' להבין כו' כל ימי חיי כו' מעתה ועד עולם“.

ה. ע"פ האמור לעיל (שקרבת ה- נשיאים הם ענין נצחי הנמשך בכאו"א בכל הדורות) מובן, שמהענינים המיוחדים של חודש ניסן הוא – ההדגשה בענין (א) הנצחיות של נשיאי ישראל³⁵, כי כל נשיא בדורו כנשיא הראשון בדורו³⁶, (ב) ההתקשרות וכו' של כאו"א

(35) להעיר מדברי חז"ל שהעגלות והפרות שהביאו הנשיאים „ניתן להם הוי' שיהיו קיימים לעולם“ (במדב"ר פי"ב, יח).

(36) וראה משנה ר"ה בתחלתה, שבאחד בניסן הוא ראש השנה למלכים – למלכי ישראל (שם ג, א).

ולהעיר שלימוד זה (ע"ד נצחיות הנשיא בעבודתו במשכן ופעולתו על ישראל בכל הדורות) מבואר גם בלקו"ת פרשתנו „חסידישע פרשה“ של השבוע דיום אמירת שיחה זו) – ד"ה ויקרא אל משה: „התורה היא נצחית ושייך בחינות אלו (ד- „ויקרא אל משה“ באהל מועד שבחשכו) גם עכשיו“ מצד „אתפשטותא דמשה שבכל אדם“ (ראה תקו"ז תס"ט (קיב, א. קיד, א). אגה"ק בסוף הביאור לסי' זך), ואתפשטותא דמשה שבכאו"א פועל עליו „ליראה את ה' אלקיך“ (עד שלגבי בחי' זו „יראה מילתא זוטרתא היא“ – ברכות לג, ב (בע"י). תניא רפמ"ב, „ללכת בכל דרכיו ולאהבה אותו ולעבוד את ה' גו' לשמור את מצוות ה' גו'“ (עקב י, יב ואילך).

(37) להעיר מקהלת יעקב (לבעה"מ מלוא הרועים) מערכת רבי שנשיא ר"ת ניצוצו של יעקב אבינו.

(28) ראה של"ה שם שאומרים הנשיא „כי כל נשיא ונשיא הי' לו סודות גדולות אשר המשיכו שפע הרוחנית כל אחד לשבטו כל ימי עולם כו' ובקריאת הפרשה הוא מעורר קדושת היום כו'“.

(29) ראה תו"א וישב כט, ד. לקו"ת נשא כט, א. לקו"ש חכ"ה ע' 383 ואילך. ושי"ג.

(30) כמ"ש (משלי כב, ו) חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה. וראה מקומות שבהערה הקודמת.

(31) ראה מכתב „בימים שבין יו"ד וסיו בשבט“ תשמ"ז (נדפס בלקו"ש חכ"ה ע' 412 ואילך. ובתרגום ללה"ק – חל"א ע' 235 ואילך). סה"ש תשמ"ז ח"א – ש"פ תרומה תשמ"ז. ועוד.

(32) תרומה כה, ח.

(33) שציווי זה כולל גם הציווי על המקדש, ראשון שני ושלישי (רמב"ם הל' ביהב"ח כתחלתו). וראה לקו"ש חט"ז ע' 302 ואילך. חכ"א ע' 149 ואילך.

(34) פרש"י חוקת כא, כא.

מישראל (בכל דור ודור) לנשיאי ישראל הנמשכת מההתקשרות וכו' – שהייתה ב' זמן חנוכת המשכן – התקשרות וכו' נצחית.

וי"ל אשר השייכות (דהנצחיות) דנשיא אי ישראל לחודש ניסן מודגשת ביותר בנוגע לנשיא דורנו, כ"ק מ"ח אדמו"ר:

ב' ניסן הוא יום ההילולא של הנשיא כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, ויום התחלת הנשיאות של (בנו ממלא מקומו) כ"ק מ"ח אדמו"ר נשיא דורנו.

ובשניהם מצינו ענין הנצחיות (גם) בגשמיות העולם, והתקשרות דכא"א מ' הם הנצחית לכל ישראל⁴⁰ (וכן – דכל ישראל אליהם):

ידועים דברי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב)

נ"ע לפני הסתלקותו – „איך גיי אין הימל, די כתבים לאָז איך אייך“ (אנכי עולה השמימה, ואת הכתבים (כתבי החסידות) הנני משאיר לכם).

פירוש הדברים⁴¹: „צדיקים דומין לבוראם“⁴², וכשם שהקב"ה „נתן (הכניס) את עצמו“ בתורתו, כמחז"ל⁴³, „אנא נפשי כתבית יהבית“, עד"ז בצדיקים, שנותנים (ומכניסים) את עצמם בדברי תורה. תם.

וזהו הכוונה בדברי אדמו"ר נ"ע „איך גיי אין הימל די כתבים לאָז איך אייך“ – שע"י (לימוד) כתביו (תורתו) שהלימוד מביא לידי מעשה בפועל ועד להפצתם חוצה, מתקשרים וכו' עמו ב' עצמו (מכיון שהכניס את עצמו בכתביו), עצמו – כפי שנמצא במצב של עלייה השמימה.

ומכיון שה"כתבים" נמצאים למטה ב' גשמיות העולם – הרי על ידם נמצא אדמו"ר נ"ע בגשמיות העולם, היינו, ש' זוהי התקשרות נצחית בגשמיות בין ה' נשיא אדמו"ר נ"ע וכל ישראל.

וכן הוא בנוגע לבנו ממלא מקומו, נשיא דורנו – שע"י כתביו, ספריו ונכ-

38) ראה רמב"ם הל' מלכים פ"א ה"ז: המלכות ירושה כו' ולא המלכות בלבד אלא כל השררות . . . ירושה לבנו ולבן בנו עד עולם (ובספרי שופטים יז, כ: כל פרנסי ישראל).

ולהעיר ש"כ מ"ח אדמו"ר ה"י בן יחיד והנשיאות עברה אליו בדרך ממילא, וכן מלך אין צריך משיחה, כי משיחת אביו היא משיחתו (ראה רמב"ם הל' כלי המקדש פ"א ה"א. הל' מלכים שם ה"ב. צפ"ע (המלוכה) להל' כלי המקדש שם).

39) ולהעיר שסיום ימים אלו הוא י"ג ניסן – יום ההילולא דאדמו"ר הצ"צ, ואולי י"ל – גם יום התחלת הנשיאות של ממלא מקומו אדמו"ר מהר"ש (ראה גם לקו"ש ח"ו ע' 409 וש"נ).

40) כדברי כ"ק מ"ח אדמו"ר בנוגע לאביו אדמו"ר נ"ע (אגרות קודש שלו ח"א ע' קמא) – שרועי ישראל, הנה לא זה בלבד שלא יפרדו מעל צאן מרעיתם, הנה עוד זאת מתרפסים להדום כסא מרום, להתיצב לפני הוד א"ל רם ונשא, להגן על עם ישורון" (נוסף על המבואר באגה"ק סי' זך וביאורו). ולהעיר ממחז"ל בנוגע למשה: מה להלן עומד ומשמש אף כאן עומד ומשמש (סוטה יג, סע"ב).

41) הועתק במכתב זקני אנ"ש – נדפס באגרות קודש אדמו"ר מהור"צ ח"א ע' ק"ג.

42) ראה גם לקו"ש חכ"ז ע' 24 ואילך. ועוד.

43) ב"ר פס"ג, ח. רות רבה פ"ד, ג. ועוד.

44) שבת קה, א (כגירסת הע"י). לקו"ת שלח מה, סע"ד.

45) בנו יחידו – שיעור הנל (ראה לעיל הערה 38), ויורש ה"ה המוריש עצמו (ולא רק במקום המוריש) – ראה ב"ב קנט, א. שרית צפ"ע דווינסק ח"א סק"ח. ווארשא ח"ב סק"ח. מילואים יג, א. מהד"ת יט, א. ובלשון הכתוב – „תחת אבותיך יהיו בניך“ (תהלים מה, יז. ב"ב שם).

סיו וגם הגשמיים (כדלקמן) – מתקשרים עמו בעצמו ובגשמיותו.⁴⁶

ו. ויש לומר שכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו הדגיש זאת תיכף במאמרו (תורתו) הראשון⁴⁷ (בתור נשיא⁴⁸) – שמזה מובן שזוהי התחלה ועיקר ויסוד בנשיאותו – ד"ה ראשית גוים עמלק ואחריתו גו'⁴⁹:

בהמאמר שם מבאר, דעניני קדושה קיימים ב"קיום עצמי (ונצחי)", כמו "ה" מצות⁵⁰ שנתלבשו כענינים גשמיים קלף הגשמי וצמר הציצית וכהאי גוונא וכל מה שברצונו ית' כלים ראויים להארת האור העליון ה"ה קיימים בבחי' קיום עצמי, וממשיך, וי"ל שזהו"ע קדושה לא זזה ממקומה⁵¹, ותשמישי קדושה⁵² בקדושתו הם עומדים כו".

כלומר: מכיון שכל עניני קדושה

נמשכים ממקור הקדושה – הקב"ה ב"עצמו, לכן, כשם שהוא ית' קיים בקיום עצמי (ונצחי⁵³) (שהרי מציאותו מעצמותו כו'), כמו"כ קדושתו ואורו (שהוא דבוק בהמאור ומעין המאור) – קיים בקיום עצמי ונצחי.

ובהמשך לזה כותב שם:

ומקום התורה והעבודה של צדיק בקדושתו הוא גם לאחר עלותו מחיי ה"גופות לחיים האמיתיים והארת אור עבודתו נשאר במקומו, ד"ל שהמקום שבו למד ועסק בתורה וכל כליו שהשתמש בהם לצרכי העבודה קדושתו עליהם מחלקי בירורו בעולם.

ומביא על זה (ביאור –) סיפור מ"אביו"⁵⁴, "וראיתי פעם כי כ"ק אאמור" הרה"ק הכ"מ נכנס לחדר אביו כ"ק אאמור" וצוקללה"ה ז"ע והיו עוד סדרי החדר כמו שהיו בחייו (זה ה"י בערך בשנת מ"ה או מ"ו) ונכנס לבוש בחגורה ועמד אצל השולחן למול כסא שבתו, ושפתיו נעות כמדבר, ובכה הרבה".

והביאור בזה מובן ביותר ע"פ ה"מדובר ומבואר בהמאמר שם – שענין האמור (ע"ד נצחיות מקום עבודתו כו' של הצדיק) בא בהמשך להמבואר שם

46 נוסף על זה שעי' "זרעו בחיים", א"פ הוא בחיים" (תענית ה, ב).

47 שהוא (מיוסד על) מאמר האחרון של אביו אדמו"ר נ"ע (פורים בסעודה, פר"ת), בהוספות רבות וכו' ובשינויי לשונות בכ"מ. – ולהעיר ממארו"ל (מדרש תהלים בתחלתו): ממקום שחתם זה פתח זה. ובארוכה – ב"ר פ"ק, יב. וש"נ.

48 שנאמר בש"ק פ' צו אחר מנחה, יום ה"אחרון של השבעה אחרי אביו אדני"ע.

49 נדפס בסה"מ תר"פ-תרפ"א בתחלתו.

50 סה"מ שם ע' יוד.

51 ראה ע"ח שער ד פ"ג. של"ד פ"ג. של"ה פ"א. אגה"ק ביאור לסי' זך (קמז, א).

52 ראה מגילה כו, ב. רמב"ם ה"ל ס"ת פ"י ה"ד. וראה תו"א צ, סע"ב. שערי אורה ד"ה יביאו לבוש מלכות פ"ה ואילך ופע"ז ובקיצורים לשם. וראה לקו"ש ח"י"ב ע' 135. וש"נ.

* נדפס בסה"מ פר"ת ע' רצו ואילך.

* כו נרשם בראש המאמר – בכת"י לא נודע

למי.

53 התואר "נצחי" כאן הוא שם המושאל – כי לשון "נצחיות" אינו נופל כ"א בבחי' וגדר זמן, שיומשך זמן בלי סוף, אבל מה שאינו בבחי' וגדר הזמן לא שייך בו המשך הזמן כו' (לקו"ת שבת שוכה סז, ג).

54 כמ"א (ראה ספר השיחות תש"ד ע' 6 ואילך. ועוד) סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר בפרטיות יתרה, שבהיותו ילד קטן ה"י רגיל להכנס לחדר היחידות של כ"ק אדמו"ר מהר"ש. ופעם אחת ראה שהדלת נפתחה, ונפל עליו פחד והסתיר עצמו, וראה שאביו נכנס כו' – כההמשך שנעתק ב"המאמר.

המקום הרוחני – מעלה ומדריגה⁶⁰) – כי קדושתו של הצדיק חודרת בכל עניניו (גם במקום ובכלים שהשתמש בהם לצרכי העבודה⁶¹): וכדברי המאמר „המקום שבו למד ועסק בתורה וכל כליו שהשתמש בהם לצרכי העבודה קדושתו עליהם“.

ויתירה מזו: קדושת המקום והכלים כו' של הצדיק (גם לאחר הסתלקותו) היא באותו האופן כהזמן שהצדיק השתמש בהם בפועל, נשמה בגוף; וכמובן מהסיפור הגיל – ש„נכנס לחדר אביו... והיו עוד סדרי החדר כמו שהיו בחייו כו' ונכנס לבוש בחגורה ועמד אצל ה- שולחן למול כסא שבתו, ושפתיו נעות כמדבר, ובכה הרבה“ – היינו „כמו שהי' בחייו“ כשהי' נכנס ליחידות [שי"ל] שענינה – התאחדות של ה„יחידה“ של הנכנס ליחידות ושל ה„יחידה“ של הרבי – בחיים חיותו של אדמור"ם מהר"ש!

וע"פ פתגם אדמור"ם נ"ע הנ"ל „איך גיי אין הימל, די כתבים לאָן איך אייך“ – מובן, שע"י ההתקשרות לנשיא הדור – ע"י ה„התקשרות“ עם כתביו, ספריו וכו', שבהם הכניס את עצמו כנ"ל – נמשך מהקיום העצמי והנצחי של קדושת הצדיק והנשיא, לכל ההולכים „בדרך“

„בענין הכלים שע"י דבקותם והתאחדות האור בהם הרי גם הם בבחי' קיום עצמי“ (כמו האור⁶²), שמזה מובן, שהקיום הנצחי של קדושת המקום הגשמי וכל כליו שהשתמש בהם (הצדיק) – ל„צרכי העבודה“ – הרי „גם לאחר עלותו מחיי הגופות“ הוא ע"ד ובדוגמת הקיום העצמי (ונצחי) של הכלים דעשר ספירות (מצד כיתולם והתאחדותם עם האור).

וי"ל יתירה מזו – שזהו (לא רק ב- דוגמת, אלא) אותו הענין ממש, היינו ש- הקיום הנצחי ש„במקום התורה והעבודה של צדיק כו' וכל כליו שהשתמש כו'“ הוא כאותה הדרגה של קיום נצחי ד- כלים של עשר ספירות (דעולם האצ"ל לות). וי"ל שזה מובן גם ממש"כ בתניא⁶³ בכיור מחז"ל⁶⁴ „האבות הן הן המר- כבה“, שבכל עניניהם היו מרכבה ד- אצילות, שעד"ן בצדיקים ונשיאים שהם דוגמתם.

ז. המורם מכל הנ"ל – שחיי הצדיק הם נצחיים⁶⁵, ולא רק ברוחניות הענינים אלא גם – בנוגע למקום הגשמי וכליו הגשמיים (שולחנו וכסאו כו') – וכדיוק הלשון „קדושה לא זזה ממקומה“⁶⁶, המקום הגשמי ב„חדר אביו“ (נוסף על

55) היינו לא רק הדביקות וקיום שבכלים מצ"ע (דאיהו וגרמוהי חד (תק"ו בהקדמה – ד, ב), שהוא לא כמו האחדות דאיהו וחיותי חד – ראה המשך מים רבים תרל"ז פלי"ב. המשך וככה תרל"ז פק"ז. המשך חרס"ז ע' קצ. ובכ"מ) כ"א גם בחי' קיום עצמי של האור.

56) פכ"ג. פלי"ט.

57) ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו. – „אפילו בשינתם“ (מאמרי אדה"ו הקצרים ע' תקמ).

58) ראה אגה"ק סי' זך וביאורו.

59) והדיוק בזה יובן עוד יותר מזו, שלשון „ממקומה“ לא הובא בע"ח של"ד ושל"ה שבהערה 51.

60) ראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ב ה"ו. מו"נ ח"א פ"ח. נת' בס' החקירה להצ"צ ע"ד, סע"ב ואילך.

61) ולא רק כשנשאר לאח"ו רק לקדושה בלבד, כמו השולחן ועמוד (שטענדער) של הצדיק שממנו עשו הארון שבו נגנו הצדיק, שכל מציאותו רק ארון וכלי להצדיק, וי"ל כמו ארון וכלי ללוחות הברית (להעיר ממחז"ל „קשה מיתתו של צדיקים לפני הקב"ה כשבירת לוחות“ – ירושלמי יומא פ"א היא ונקיה"ע שם. תנחומא (באבער) אחרי יוד. הובא בפרש"י עקב יו"ד, 1).

62) אגה"ק סכ"ז (קמו, א).

ישרה אשר הורנו מדרכיו ונלכה באור-
חותיו נצח סלה ועד⁶³.

ובפרט ע"י לימוד הכתבים והספרים,
הבאת הלימוד במעשה בפועל, הן בעצ-
מו והן - ע"י הפצת המעינות (דהכתבים
והספרים) חוצה.

ועי"ז מאירים אצלו „כל ניצוצין קדי-
שין וכל האורות הקדושות הכלולות" ב-
נשיא הדור - שכולל „הכל", כי הנשיא
הוא הכלי, וזה פועל „להבין ולהשכיל
בתורתך [כולל ובפרט בנדו"ד - ה-
כתבים וספרים של הנשיא] וביראתך
לעשות רצונך כל ימי חיי אני ורעי
וזרע זרעי מעתה ועד עולם (נצח)".

ח. ההוראה בנוגע לפועל:

צריכים להתקשר עם נשיאי ישראל
שבכל דור ודור, ובדורנו - בנשיא
דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, ועי"ז מקבלים
מה „נצחיות" של הנשיא.

וזה פועל „להבין ולהשכיל בתורתך"
- נגלה דתורה ופנימיות התורה, כולל
תורתם של רבותינו נשיאינו, וגדול
תלמוד שמביא לידי מעשה⁶⁴ - לעשות
רצונך דהקב"ה כל ימי חיי - קיום ה-
מצות בפועל,

ובפרט קיום המצות וההוראות בעני-
נים שהזמן גרמא: „מבצע פסח", להכין
את עצמו, את בני אחיו ואת כלל
ישראל - לחג הפסח, להשתדל ולדאוג
שכאו"א מישראל יהי לו כל צרכי החג,
הן בגשמיות, והן (ובעיקר - המעשה
אשר יעשה) - צרכיו הרוחניים, ידיעת

הלכות פסח ומצוות החג, החל מה-
התחלה (הלכות ערב פסח) ומליל הסדר.

ט. כל הנ"ל שייך במיוחד להענין ש-
דובר אודותו לאחרונה ע"ד „ועשו לי
מקדש ושכנתי בתוכם" - שהכח על ה-
עבודות כל ימי המשכן בא מחנוכת ה-
מזבח שע"י קרבנות הנשיאים (כנ"ל סעיף
ד) - „כל מקום שנאמר לי אינו זו
לעולם"⁶⁵,

שכל ישראל, אנשים נשים וטף, יעשו
ביתם וחדרם כו' - ע"ד „מקדש מעט"⁶⁶,
בית תורה תפלה וגמ"ח (צדקה), עד
שהבית הגשמי וכליו הגשמיים (השולחן,
כסא וכיו"ב) יעשו כלים לקדושה (תו-
רה, תפלה וצדקה), שיהי „בית מלא
ספרים"⁶⁷ וכו',

וכמודגש גם בחג הפסח - „אשר⁶⁸
פסח על בתי בני ישראל".

ושימת לב מיוחדת בנוגע לחינוך
הילדים, שהם מראשי המשתתפים בסדר
של פסח (ועד שעושים בשבילם כמה
ענינים עוד לפני הפסח, ועושים שינויים
בכדי שלא ישנו התינוקות ובכדי ש-
ישאלו התינוקותי⁶⁹), כולל גם - שכל
ילד וילדה יהי להם (- שלהם) סידור,
חומש ו(להבדיל) קופת-צדקה, וכן -
„הגדה של פסח"⁷⁰ (עם ציורים⁷¹).

66 ראה שיחת ש"פ תרומה תשמ"ז סי"ח. וש"ג.

67 ויקיר פ"ב, ב. נתי' בשיחת ש"פ תרומה שם
ס"ז ואילך. לקו"ש חל"ז ע' 123 ואילך.

68 ראה מגילה כט, א.

69 ע"ד מרז"ל - ירושלמי סנהדרין פ"י ה"א.
תנחומא קרח ב. במדב"ר פי"ח, ג.

70 בא יב, כו.

71 ראה שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס תעב. סתע"ג
ס"ד-טו. סל"ח. ס"מ. ועוד.

72 ראה שיחת פורים תשמ"ז.

73 שע"ז „לא ישנו התינוקות וכו'".

63 „כל מקום שנאמר נצח סלה ועד אין לו

הפסק עולמית" (עירובין נד, א).

64 פרש"י חוקת כא, בא.

65 ראה קידושין מ, ב. ב"ק יז, א.

עד שזה בא בתכלית הגילוי ושלי-
מותו ב"מקדש גדול", ביהמ"ק השלישי,
ושם – בקודש הקדשים, יחידה שבמקום
(שבעולם), ששם היחידה של כל נפש
מישראל מתקשרת עם בחי' יחידה של-
מעלה, יחידו של עולם,

בגאולה האמיתית והשלימה על ידי
משיח צדקנו – יחידה הכללית⁷⁴, ותיכף
ומיד ממש.

(משיחת שי"פ ויקרא, ה' ניסן, תשמ"ז)

שעיכ"ז עושה חדרו, שולחנו ומטתו
כו' – "מקדש מעט", כלי לקדושה, ו-
גמשך (כנ"ל) קיום עצמי בחדר הגשמי
וכלים הגשמיים ובכל הבית, כי "קדושה
לא וזה ממקומה".

ונכנסים שם "לבוש בחגורה" ועומדים
"אצל השולחן", באופן של "דע לפני מי
אתה עומד"⁷⁵, ומדברים, עם דמעות של
שמחה, כבן המדבר לאביו, בן יחיד
להורים זקנים⁷⁶, ישראל (בנים אתם לה'
אלקיכם⁷⁷) לאבינו שבשמים, שזה גורם
תענוג גדול להאב, ותענוג הבורא נעשה
תענוג הנברא⁷⁸.

74) ראה ברכת כה, ב.

75) כמאמר הבעש"ט: יעדער איד איז טייער ביי
דעם אייבערשטן ווי א בן יחיד וואס איז געבאָרן ביי
עלטערן לעת זקנותם, און נאך טייערער (כשי"ט
והוצאת קה"ת) הוספות סקלי"ג. ושי"ג.

76) ראה יד, א. וראה תניא רפ"ב.

77) ראה המשך וככה תרלי"ז פ"ב. פט"ו. וראה
שיחת שי"פ ויקי"פ תשמ"ז.

78) רמ"ז לוח"ג רס, ב (נדפס במק"מ קצ, ב).
ל"ת להאריז"ל בראשית עה"פ ויתהלך חנוך. ועוד.
וראה אה"ת נצבים ע' אר"ע. סה"מ תרכ"ז ע' טז.
תר"ל ע' י ואילך. תרנ"ה ס"ע יט ואילך. תרצ"ט ע'
207. תשי"ב ע' 51. ס' הליקוטים – דא"ח דהצ"צ ערך
משיח. ושי"ג.